

Granen (av H.C. Andersen)

Ute i skogen stod en vacker liten gran. Den stod på en bra plats med gott om sol, frisk luft och många andra större granar och tallar. Den lilla granen var ivrig att få växa och tänkte inte på den varma solen och den friska vinden. Den brydde sig inte om de små människobarnen som gick och pratade, lekte med varandra och plockade bär. Ofta kom barnen, med smultron och hallon trädna på grässtrån, och satte sig ned vid den lilla granen och sa ”Åh, vilket litet sött träd”. Det lyssnade trädet inte ens på.

Året därpå hade trädet längre grenar och året därefter hade det vuxit ännu lite längre. På antalet grenvarv kan man nämligen se hur mycket en gran har vuxit.

”Åh, om jag ändå vore ett stort träd som de andra här omkring mig” suckade den lilla granen. ”Då kunde jag breda ut mina ståtliga granar och med hög topp se ut över den stora vida världen. Fåglarna skulle då kunna bygga bo mellan mina grenar och när det blåste skulle jag svaja i vinden precis som de andra granarna här.”

Granen hade inte alls någon glädje av solskenet, av fåglarna eller den vackra morgon, eller kvällshimmeln som seglade förbi ovanför. När det blev vinter, och snön låg gnistrande och vit på marken, kom det ofta en hare som skuttande rakt över den lilla granen. Det var lika retsamt varje gång. Men två vintrar gick och på den tredje vintern hade den lilla granen vuxit så stort att haren inte längre kunde skutta över utan fick gå runt trädet.

”Att växa och bli stor är väl det enda härliga här i världen” tänkte granen.

På hösten kom alltid skogshuggare och fällde några av de största träden. Det var något de gjorde varje år och den unga granen, som nu var rätt stor till växten, skakade till när de stora och mäktiga träden föll med ett knakande och brakande till marken. Grenarna på träden som fällts höggs av så att de såg helt nakna och oigenkännliga ut innan de släpades upp på vagnar och drogs av hästar ut ur skogen. Vart skulle de? Vad skulle hända med dem?

På våren då svalorna och storken kom frågade trädet dem: ”Vet ni var det blev av de stora träden som tidigare stått här? Har ni stött på dem?”

Svalorna visste ingenting men storken såg eftertänksam ut. Tillslut nickade han och sa: ”Jo jag tror det. Jag mötte många nya fartyg då jag flög från Egypten. På fartygen stod där mäktiga mastträn och jag kände igen doften av gran att det var dessa träd som stått här. De får verkligen ut och se världen.”

”Åh, om ändå jag vore stor nog att få flyga bort över havet. Hur är det egentligen, det där havet? Hur ser det ut?” frågade granen. ”Det går tyvärr inte riktigt att förklara” sa storken och gick sin väg. ”Gläd dig istället över dina ungdomsdagar” sa solstrålarna. ”Gläd dig över din friska tillväxt och livet som du fått.”

Vinden blåste genom trädets grenar och omfamnade det och regnet föll som tårar över granen men granen kunde inte förstå vad de menade.

När julen åter närmade sig så kom skogshuggare och fällde de unga träden runtomkring granen, som nu var mycket större och ännu mer otålig att få komma därifrån. De unga granarna som fällts fick behålla sina grenar och lades på vagnar och fördes bort.

”Vart skulle de?” frågade granen. ”De är ju inte större än jag. De är ju till och med mycket mindre än mig och varför fick de behålla sina grenar? Vad har det blivit av dem nu?”

”Det vet vi!” kvittrade fåglarna. ”Vi såg dem nere i staden genom fönsterglasen. De har blivit mer vackra än vad du kan tänka dig. De har planterats mitt i de varma rummen och blivit prydda med vackra saker. Både gyllene äpplen, pepparkakor, leksaker och hundratals ljus.”

”Mera!” bad granen medan grenarna skakade av iver. ”Berätta vad som händer sen med dem.”

”Mer såg vi inte men det vi såg var helt makalöst!”

”Är det kanske därför jag finns till, för att få gå denna strålande väg” jublade granen. ”Det är ju ännu bättre än att fara över havet. Åh, jag längtar så att jag nästan spricker. Om det ändå vore jul igen! Nu är jag lång och stor som de andra granarna som fördes bort. Om jag ändå redan kunde få ligga på vagnen på väg mot härligheten. Redan vara iklädd allt det vackra. Och sen... Ja sen väntar väl något ännu bättre. Men vad? Åh, jag längtar så jag går av på mitten.”

”Gläd dig över oss!” sa vinden och solskenet. ”Gläd du dig över din friska ungdom här ute i det fria.”

Men granen glädde sig inte alls. Den växte och växte. Vinter och sommar stod den grön och vacker. När jultiden närmade sig på nytt så kom äntligen en skogshuggare och fällde granen. Det var en hemsk upplevelse. Yxan högg djupt och med en suck föll granen till marken och låg där utan att känna någon lycka alls. Det kändes vemodigt att skiljas från hemmet och platsen där den vuxit upp tillsammans med buskarna och blommorna omkring sig. Granen visste om att den aldrig mer skulle få se dem och kanske heller inte fåglarna igen.

Resan därifrån var inte heller särskilt behaglig fram till att de kommit fram till en gård där skogshuggaren lastade av granen som togs emot av två högtidsklädda drängar som bar in granen i en stor, vacker sal. Runtomkring på väggarna hängde porträtt och vid den stora porslinskakelugnen stod vackra vaser i prydliga rader. Där fanns också gungstolar, sidenklädda soffor, stora dukade bord med dyrbarheter på och mängder av leksaker.

Granen ställdes i en stor balja med sand som doldes av grönt tyg. Granen var så nyfiken på vad som skulle hända härnäst. Både drängar och pigor kom och började klä granen med små nät av färgat papper fyllda med godis, nötter och frukt. De fäste över hundra färgglada ljus i

granens ståtliga grenar och i toppen fästes en stor stjärna som glittrade som om den vore gjord av renaste guld. Allt var så vackert. Ikväll skulle ljusen i granen tändas, sa de.

”Åh, om det ändå vore kväll redan” tänkte granen. ”Om ändå ljusen vore tända. Jag undrar vad som kommer hända sen? Om ändå småträden eller fåglarna från skogen kunde se mig nu. Jag önskar att jag kunde slå rot här och bli stående både vinter och sommar.”

Kvällen kom och ljusen tändes och vilken glans och prakt som granen fick utstråla, så att det riktigt darrade. Men då fattade granens grenar eld och pigorna fick skynda sig att släcka under höga och oroliga tjut. Då vågade granen inta darra längre av rädsla för lågorna i ljusen. Det var då de stora dörrarna slogs upp och in rusade en hel mängd barn med sådan fart att det verkade som att de tänkt välta omkull granen. De började dansa och svänga runt granen som förundrat tittade på när de sedan kastade sig över presenterna. Sen hände det förskräckliga. Pigorna blåste ut ljusen och barnen började sen plundra granen på alla godsaker som hängde i dess grenar tills inte en enda liten nöt fanns kvar. Kvällen avslutades med att barnen fick höra en sagoberättelse om Klumpe-Dumpe, som trillade ner för trapporna och blev gift med prinsessan. Granen tänkte att imorgon ska jag inte darra och ställa till det, utan stå där så lugn medan de åter pyntade grenarna och tände ljusen och de längtade efter att höra sagan om Klumpe-Dumpe igen, eller kanske till och med fler sagor.

Dagen därpå stod granen förväntansfull och redo att bli upppassad men när pigorna kom in i salen så lyfte de loss trädet från baljan och bar det upp för de många trapporna till vinden där det ställdes i en mörk vrå.

”Vad ska hända nu och varför är jag här?” frågade granen där den stod lutad mot väggen.

Granen hade lång tid på sig att fundera på det. Dagar och nätter gick medan den stod i mörkret uppe på vinden där det var kallt och förskräckligt ensamt. Ja, granen började till och med längta efter den där irriterande haren som alltid brukade hoppa över den. Vinden, solen, fåglarna och ljuset var också sådant som granen saknade i sin ensamhet. Tiden gick och granen mindes tillbaka på allt den härliga den hade varit med om och hur den kände sig gammal fast det inte borde vara så. Den hade ju precis kommit från skogen och hade ju hela livet framför sig.

Så en dag dök plötsligt pigorna och drängarna upp igen och plockade fram granen som stod där i sitt hörn. De kastade visserligen granen hårt mot golvet men började sedan släpa ut den i dagsljuset. Det var härligt att få komma ut i friska luften igen och solen sken sitt ljus på granen som nu såg riktigt gammal ut.

”Nu börjar livet igen!” tänkte granen och sträckte på sina grenar som nu var vissnade och gula.

Trädgården som de befann sig i blommade och sjöd av liv medan fåglarna kvittrade och vinden susade i buskarna och träden. Mitt på gårdsplanen brann där en brasa av gammalt

skräp som sakta blev till rök. På gården lekte barnen som hade varit så glada och dansat runt granen när det var jul. Ett av de minsta barnen sprang fram till granen och skrek: ”Titta vad som sitter kvar i toppen på den fula gamla granen!”

Guldstjärnan satt tydligen fortfarande i toppen på granen och barnet skyndade sig att slita loss den medan det klev på grenarna så att det knakade under stövlarna. Granen såg på all blomsterprakt omkring sig och önskade att den var tillbaka på vinden, julfirandet eller ännu hellre tillbaka i skogen där den hade tillbringat sin ungdom.

”Nu är det förbi!” sa den stackars granen. ”Om jag ändå hade glatt mig då jag hade det bra och inte bara längtat bort från stunden jag var i. Nu är den förbi.”

Gårdsdrängen kom och högg trädet i små bitar och lade dem på den stora brasan på gårdsplanen. Granbitarna suckade djupt och varje suck var som ett knastrande ljud. Vid varje knall tänkte trädet på en sommardag i skogen, vinternätterna under stjärnhimlen och julaftonen med berättelsen om Klumpe-Dumpe som var den enda saga granen hade hört. Till slut var det inget kvar av granbitarna och röken från dessa steg sakta högt upp i himlen.